5.6.2025 Julkinen

Vero-osasto
erityisasiantuntija Anna Lehtimäki

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Valtiovarainministeriön selvitys valtiovarainvaliokunnalle Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälistä veroyhteistyötä koskevan puiteyleissopimuksen ja sen pöytäkirjojen neuvotteluista (O 33/2025 vp)

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa selvitystä koskevista verojaostolle jätetyistä kirjallisista lausunnoista. Kirjallisen lausunnon ovat verojaostolle jättäneet Elinkeinoelämän Keskusliitto EK, Finnwatch ry, FIT Verotutkimuksen huippuyksikkö, Keskuskauppakamari, Suomalaiset kehitysjärjestöt - Finnish Development NGOs Fingo ry, ulkoministeriö, senior fellow Timo Viherkenttä ja Verohallinto.

Lausunnot on toimitettu valtiovarainministeriölle. Valtiovarainministeriö esittää eduskunnalle lausuntonaan kirjallisissa lausunnoissa esille tuoduista seikoista seuraavaa:

Vaiheistetusta lähestymistavasta ja neuvottelujen aikataulusta

Valtiovarainministeriön kantaan sisältyvän maininnan vaiheistetusta lähestymistavasta osalta todettiin kahdessa lausunnossa, että YK:n veroyhteistyön voi jo nyt katsoa edenneen tällä tavalla, koska taustalla on sekä asian käsittelyä YK:n yleiskokouksessa että toimeksiantoa koskevat neuvottelut. Lisäksi todettiin, että ongelmien yksityiskohtien läpikäyntiä ja ratkaisuvaihtoehtojen kartoitusta ja suunnittelua tehtäneen osin osana verosopimusneuvotteluja. Lausunnoissa todettiin myös, että etenkin käytännön veroratkaisujen osalta sopimusta täydentävillä pöytäkirjoilla ja tulevilla osapuolikokouksilla tullee olemaan keskeinen rooli. Valtiovarainministeriön kantaa pidettiin vaiheistetun lähestymistavan osalta täten jokseenkin epäselvänä.

Kahdessa lausunnossa esitettiin huolia YK:n puiteyleissopimukselle ja sen varhaisille pöytäkirjoille asetetusta tiukasta valmisteluaikataulusta. Aikataulua pidettiin ongelmallisena muun muassa siksi, ettei se mahdollista perusteellisten vaikutusarviointien laadintaa sekä siksi, että globaalin minimiveron implementointi ja siihen liittyvä työ vie sekä valtioiden että yritysten resursseja seuraavina vuosina.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö toteaa, että kannan maininta vaiheistetusta lähestymistavasta koskee nimenomaisesti sitä vaihetta, jossa neuvotellaan puiteyleissopimuksesta ja sen varhaisista pöytäkirjoista neuvottelukomiteassa, ei varsinaisia neuvotteluita edeltävää vaihetta. Tämä tarkoittaa sitä, että varsinaisissa sopimusneuvotteluissa tulisi pyrkiä ensin analysoimaan mahdollisimman kattavasti ne ongelmat, joihin ratkaisua neuvotteluissa haetaan, jonka jälkeen edetään analysoimaan näihin ongelmiin neuvoteltavien ratkaisuvaihtoehtojen mahdollisia vaikutuksia mahdollisimman laajasti. Tämän jälkeen edettäisiin mahdollisten ratkaisuvaihtoehtojen arvioimiseen ja niiden työstämiseen.

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että prosessissa tehdään vaikutusarviot ja vaikutusarvioiden tekemiselle varataan riittävästi aikaa. Mikäli vaikutusarvioita ei tehdä prosessissa keskitetysti, tulisi valtioille varata riittävästi aikaa omien vaikutusarvioiden laatimiseen ennen prosessin etenemistä sopimustekstin hyväksymisvaiheeseen.

Ottaen huomioon kuinka laajoista, monimutkaisia ja monitulkintaisia asioita sisältävistä kokonaisuuksista nyt käytävissä neuvotteluissa on kyse, valtiovarainministeriö toteaa, että huolet neuvotteluille varatun aikataulun riittävyydestä ovat aiheellisia. Valtiovarainministeriö katsoo, että huoli on erityisen merkittävä neuvotteluissa sovittujen päätöksentekomenettelyiden osalta, jotka antavat erityistä painoarvoa neuvotteluille varatun aikataulun huomioon ottamiselle pyrkimyksissä konsensukseen.[1]

Neuvotteluihin osallistumisesta

Kahdessa lausunnossa kommentoitiin Suomen rakentavaa osallistumista neuvotteluihin. Eräässä lausunnossa rakentavan osallistumisen toivottiin näkyvän jatkossa myös käytännön toimissa. Saman lausunnon mukaan Suomen tulee yhdessä muiden EU-maiden kanssa varmistua siitä, että mahdollinen yhteinen kannanmuodostus tapahtuu riittävän ajoissa eikä neuvotteluja viivästytetä vaatimuksilla palata jo neuvoteltuihin asioihin. Toisessa lausunnossa Suomen

[1] Decision-making on matters of substance

toivottiin toimivan aktiivisesti osana EU-ryhmää ja vaikuttamaan siihen, että EU toimii neuvotteluissa rakentavasti ja hakee aidosti ratkaisuja, jotka lisäävät kansainvälisen veroyhteistyön läpinäkyvyyttä, demokratiaa ja oikeudenmukaisuutta. Samassa lausunnossa toivottiin Suomen rakentavan osallistumisen näkyvän myös käytännössä, kun verosopimuksen sisältöä suunnitellaan vuosina 2025–2027, ja että Suomen lähtökohtana on aidosti tukea sellaisen verosopimuksen syntyä, joka on läpinäkyvä ja globaalisti oikeudenmukainen. Saman lausunnon mukaan Suomi on ollut asiassa melko hiljaa.

Eräässä lausunnossa todettiin, että on perusteltua kuunnella ja arvioida myös hankkeen muiden osallistujamaiden, erityisesti kehittyvien valtioiden tarpeita avoimin mielin, koska osalle kehittyvien valtioiden toiveista voi olla hyvin perusteltuja syitä. Samassa lausunnossa todettiin myös, että on hyvä, että Suomi toimii EU:n ja Länsi-Euroopan ryhmittymien puitteissa, ja pyrkii ainakin neuvottelujen alkuvaiheissa vaikuttamaan ensisijaisesti näiden ryhmien kantoihin.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö toteaa, että Suomi toimii neuvotteluissa yhteistyössä muiden EU:n jäsenvaltioiden kanssa ja on osa Länsi-Euroopan maiden ryhmittymää. Ryhmässä toimimisen kautta vaikutusmahdollisuudet neuvotteluissa ovat suuremmat, ja myös esimerkiksi sillä, kuinka yhtenäisenä EU-jäsenvaltiot näyttäytyvät, on merkitystä. Valtiovarainministeriö toteaa, että toistaiseksi EU:n kulloisenkin puheenjohtajavaltion antama puheenvuoro EU:n jäsenvaltioiden puolesta on kattanut myös Suomen näkemykset asiasta, joten Suomen näkemys on tuotu esiin neuvotteluissa.

osastopäällikkö, ylijohtaja Terhi Järvikare

erityisasiantuntija Anna Lehtimäki